

1. Litterarischer Vertrag zwischen 1612. Konstantin
 2. Litterarischer Vertrag zwischen Epistolographen Tente et
 alle. Konstantin. 1612.
 3. Litterarischer Vertrag zwischen 1612.

WALLENRODIA DUM MAGNIS MAIORIBUS
 ORTA HUNC RELIQUIS IUNXIT BIBLIOTHECA
 LIBRIS UTI RE CONCESSO LECTOR TIBI
 MUNERE RITE CUNCTAQUE PATRONIS
 IAUSIA PRECARE MEIS

ENCHIRIDION

Catechismus

Dasz / *id est* paspalicu
Plebonn ir Koznadiju / Wo-
fischku liešuwiu paraschits / per
D. Martina Luthera.

D isch Wotischka liešuwia ant
Lietuwischka pilnai ir wiernai per
gulditas | per Baltrameju Willems
Plebona Baralauzite.

A

Nu Diewuj ant garbes / bei
Chritschonims ant naudos / per Lazaru
Sengstak / Lietuwos Plebona Karas
hauczios atnaugintos.

1655
Iščpaustas per Jona Fabritiu
Metu M. DC. XII

D. N. G. W.

Diesem Lutherschen Catechismus Evangelia
Epistola und Gesung Buch hat seiner
Lehrer Mätuligen Bibliothec in Wittenberg
Ernst von Wallenrodt
Französer Trübners Kraft

Justizdirektorat

1862

1/2 Bnd.

13622

Lk-19

B

222980

ture buti top westi ir prisiliti / idant sinotu
kas tikra ir kas netikra ira pas tus pas furius
giwenti ir penetisi nor.

Nesa kas nor kureme Nieste giwenti ir
penetisi / tas tur prowas ir paiunkimus to
Niesta sinoti / ir laikiti / norint ghis (tikietu)
alba pats sawa schirdije butu latru alba piktu
ir niekam nederancziu smogumi.

Ant antra / kada simones yau terta gerai
mok / tada ius taipaiieg potam ischguldinisa
mokit idant tatai ka buwa ischmokie galeu
ischmaniti / ir taipo wiel imk ta alba kure ki
ta trumppa forma / kare tiektai noretumbei /
a prieg tos passilik ir neatmainig tapaga
liaus neysyllabas / taip kaip apie terta ira sa
lit. Ant saw top taipaiieg cziesa / Nesa to
nepriewalu idant tu wissas dalis Chritsczio
nischka mokla wienu kartu imtumbei ant isch
guldima / Bet tatai darik / imk wienu dali po
kitos. Ant kada pirma prisakima Diewa ge
rai ischmanis / tada potam imk antra / ataip
darik ir su kitais ir toliaus / a iey kitaip pada
ritumbei / tada bus simones apsunktintas / iog
newienu isch tu gerai neatmis.

Ant

2.
Ant trezia/ Kad tu ta maſa Catechiſma
buſi iſchmotines/ tada int didesni Catechiſ
ma/ irmotik anus platesnia ic didesnia iſch
galdina ic iſchmanina. A tenai tada iſch
taſit koſna priſakima ic Praſchimus Mal
dos/ ic koſna daly/ kaip 'gieriausey galeſt/ ſu
wiſſais tulais darbais ic nandomis / pavoſu
mais/ ic iſchadomis/ kaip tatai wiſſ daugs
ſingai raſſi daugi knigosu kuroſu apie tatai
paraſchit ira. A ipaczey ta priſakima/ ic ta
daly didziausey motik/ kuroſ regetumbei
ſmones priwalanczias. Kaip ira ſekmas
priſakimas Diewa apie wagiste / tã tureſi/
Remesnikams / prekjemis / Kiemianims ic
ſcheinimai nepaturawodams y akis ſakiti.
Uleſã tokie ſmones pilni ira newierniſtes ic
wagistes.

Item/ Ketwirta priſakima tury waikus
ic paſpalitas ſmones motiti idant tomy/
wierni/ pakluſni/ ic pakãingi butu/ ic priegs
tam daug pawaiſdu turi iſch raſchta ſchwen
tã atweſti/ parodidams kaipo Ponas Die
was tokias nepakluſnas ſmones eſti karos
ghies/ á kaipo wiel pakluſnas eſti perſegno
ghies.

A ipã

Uipaczei graudint ir'ragint taipaię V
etausisus ir Gimditoius/ idant gerai rebitu/
ir waitus ischalon leistu/ parodidams ghies
mus/ iog tai kalti ira dariti/ á iey to nedara/
tada tu prafeikta grieka anis dara. Uesa per
tai ischweg ir ischpustiy kaip Karalista Dies
wa/ taip ir Swierischta/ kaip butu pikcziau
sieghi nekurie neprieteley Diewa ir Bmoniu/
ir ischtaifiki á parodiki/ tatai gerai/ kaipo
biaura ir dide ischkada tiemus dara/ iey nepa
dest taip waitu vshaugint/ idant isch yu potam
galetu pastoti/ Plebonais/ Koznadeiomis /
alba Diokais/ etc.

Uiang yus dal to Ponas Diewas tur sun
tei karoti. Atame dide reika ira/ idant apie
tatai butu pilnai sakit. Uesa Gimditoiey ir
Wirausieghi didei tame grieschiy/ iog to nes
wienas negal sakiti. Ir Welnas taipaię
baisei apie tatai dumo.

Pastiausey / kada tyrannista Papiešaus
iat atmesta ira / tada iau nenor daugiaus
Sacramentop ghie Pona eiti / ir papelit.
Ezia tada priwalu ira raginti betaiga tu bu
du. Mes neturim newiena Wierosp ir Sa
cramentop prifiliti/ Newiena taipaię prisa
kima/ ney cziesu/ ney wietas pastirti. Bet

B

taip;

kaip turim sakiti/ idant paczias smones be mu-
su isakima top werschtusi/ ir kaip mus kunigu s-
prisiliy/ idant ghiemus Sacramenta dritum-
bim. Kursai daiktas kaip tur buti padaritas/
idant ghiemus sakitu. Jog kurs Sacramen-
ta neieschka ney pageidz/ masaussey wiena kar-
ta alba keturis kartus koshnusu metusu/ regisy
iog tas Sacramenta papeik/ ir Chriščzionis-
mi ne esti/ kaip ir tas Chriščzionimi ne esti/
kurs Evangeliey netik/ alba neklausu. Uesa
Christus nebila/ to nedarikte/ alba tatali pas-
peiket. Bet bila/ tatali darikite kaip dafnai
gersite/ eta. Nor tada to vstiesos nüg musu/
idant tatali daritumbim/ ir niekubudu to nea-
pleistumbim/ ney to papeiktumbim. Tatali
darikite bila.

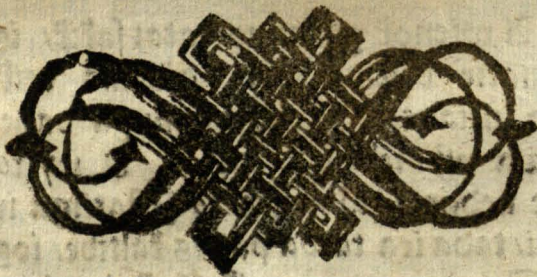
Kursai tada Sacramenta nebrangei
laika/ prieg to tikras bentklas ira/ iog tassai
newiena ghrieka newiena kuna/ newiena
Welna/ newiena Swieta/ newienos Smer-
ties/ newiena parwoiuma/ ir newienos Pe-
klas netur/ tatali esti/ tyk iog to wissa nera/
kaczai ik ausiu tame yklimpes ira/ ir dweio-
pai Welna macie ira. Wiel tapateg/ iog ne-
privala newienos Malones/ Szirwata/
Koians/

Koiaus / Dangaus Karalistes / Christaus
Diewa / ir newiena gera. Nesa kada tikie-
tu turinti sawe taip daug piktibiu / ir taip beig-
wiel daug gera sawe priwalanti / tada Sa-
cramenta newentku / kurieme priesch tokias
piktibes pagalba nussidust ir daug gera per to
stow dūt. Neigi reiktū simones Sacramen-
top per Istatimus wersti. Bet skubei ghis
ateis tawesp pats / ir tawe silys / bey tawe
wers / iog tu turesti jem Sacramenta dūti.
Deltò neprivalai czia newiena Istatima pa-
statiti / kaip Papiešus dare. Istatik tiekai
ir parodiš nauda ir ischkada privole ir geri-
be / parwoiuma / ir ischganima kursai ira tame
Sacramente / tada tie patis ateis / be tawa
prisilima. A iey neateis / tada dūt ghienus
taip buty.

A wienok ghienus tatai sakit / iog ghie
ira macie Welna kurie didzias reikmenes
sawa neiaucz / ir Maloninga padeghima
Diewa vs nieka saw laika. A iey to supil-
naste nedarai / alba isch to Istatima ir nūda
darai / tada ira tawa paties kaltibe / iog simo-
nes Sacramenta papeit / Ir kaip ghie nebus
tingineis tame / kad tu pats miegsti ir tyli.

Todelei kofnas Plebone ir kofnabey da,
botifi ant to. Musu Vredas toly litas nu
ira neng po Popiesisteis burwa. Nu yan
tikras ir ischganungas pastoya. Delto tai
paieg daug tur nu tufbū ir prociis / ir
dangiaus pawajumu ir persekimū / A prieg-
tam maß algos ir diekawoghima ant schio
Swieta. Bet Wieschpatis Christus nor
patsai alga musu buti / sey wernai dirbsim.
Top roczië mums padeti Pone Diewe Tiewe
wiffotios malones pilnasis / Eurem buß
garbe ir dekawoghimas ant amßu /
per Iesu Christu Wieschpa-
ti musu / Amen.

Deschim-

Deschintis Prisaki

mu Diawa / kaiso anus Sukinikas
Scheinina ir waktus sawa kaisp
praseziausey tur mokinti.

Virnas Prisakimas.

Ne tures kieu Diwu prieg
manes.

Ras per tatai issimanose. Asakimas.

Turim Pona Diwa ant wissu baktu
biotiesi / mileti / ir sem wissitikieti.

Aneras Prisakimas.

Ne imk noprosnai Warda Die-
wa tawa.

Ras per tatai issimanose. Asakimas.

Turim Pona Diwa biotiesi / ir ghy mta-
leti / idant per io warda nekietrumbim / ne-
prisiectrumbim / neholinetumbim / nemelatum-
bim / nepriwilotumbim. Ber idant io Warda

wissosa prigaddosa musu / praschitumbim /
melschumbim / schlowintumbim / ir yamui des
Lawotumbim.

Treczas Brisakimas.

Aleminck idanc Diena schwen-
ta schwenstumberi.

Ras per tatai issimanose

Afsakimas.

Turim Pona Diawa biotiesi / ir ghy mis-
leti / idant kozontes ir Godzia id nepapeiktum-
bim / Bet idant ta vs schwenta laikitumbim /
mielei klausitumbim / ir moakitumbimesi.

Retwirtas Brisakimas.

Garbink Liewa tawa ir Dotina
tawa / ieng ilgai giwesi anc Remes.

Ras per tatai issimanose

Afsakimas.

Turim Pona Diawa biotiesi / ir ghy mis-
leti / idant Gimditoius ir Wieschpatis musir
ne papeiktumbim / ney yu inartintumbim / Bet
idant anus czestije laikitumbim / ghiemus slus-
situmbim / paklusny butumbim / miletumbim
ir vs wertus anus laikitumbim.

pentas

9

Venktaš Prisařimas.
Ne vřmuschki.

Ras per tatai issimanose?

Asařimas

Turim Pona Diewa biotiesi/ ir ghi mileti/
idant artimui musu ant kuna jo newienos
ischkadas ney sunkibes daritumbim. Betaiga
em pagelbetumbim wissosa. io kunischkosa
reikmenesa.

Scheschtsaš Prisařimas.
Ne perřent Wenczawones.

Ras per tatai issimanose?

Asařimas.

Turim Pona Diewa biotiesi/ ir ghi mileti/
idant wieřliba/ ir czista řiwata westumbim.
A idant kořnas moteri sawa miletu / bey
czestje laikitu.

Setmas Prisařimas.
Ne woki.

Ras per tatai issimanose?

Asařimas.

Turim

13

10
Turim Pona Diawa biotiesi/ir ghy mileti/
idant artimoia musu peniga / alba turtu
neimtum bim / ney falschuw taworu alba
prekie saw nepasisawintumbim. Bet id lo
bi ir ischlatkima padeti/ dauptinti ir apginti.

Afchmas Prifakimas.

Ne ludik neteifaus ludima priesch
artima tawa.

Ras per tatai issimanose?

Afakimas

Turim Pona Diawa biotiesi/ir ghi mileti/
idant artimoia musu neteifsei neapmelütum-
bim/ney issdroditumbim/ney apkalbetumbim/
alba pikta kalbesti apie ghy ischleiftumbim. Bet
idant ghy ischkalbetumbim/gerai apie ghy kal-
betumbim/ir wiss ant gera ischgulditumbim.

Dewintas Prifakimas.

Ne noreki hukia artima tawa.

Ras per tatai issimanose?

Afakimas.

Turim Pona Diawa biotiesi/ir ghi mileti/
idant apie tewonisse alba namus artimoia
musu bitrifamis neschawetumbim / ney budu
prowas

11
prowas saw passifawintumbim. Bet idant
iem padetumbim/ ieng ghys sawa lobi palai
firi, galetu.

Deschintas Brisakimas.

Ne geiski artima tawa Adoters/
Larna/ Larneices/ Gauczia/ Asil-
la ir ne wissa kas jo ira.

Kas per tatai issimandose

Asakimas.

Turim Pona Diewa biotiesi/ ir ghy miles
ti/ idant artima musu moters / scheminas
alba pekans neatwilotumbim alba neattrauk-
tumbim / Betaigi anus graudintumbim. ieng
passiliktu/ ir daritu ka kalti ira.

Ks tada Ponas Diewas kalba apie tus wissus

Brisakimus

Asakimas.

Tai po kalba.

Alschi esmi Ponas Diewas ta-
wa stiprus Belotois/ (alba szwidis
milistô) atlanfaks piktenibe Diewu
ane Sunu ing trecze ir ketwirta gi-
mine/

E

cū furie nefentēz mane. Ir darau sus
similima ingi turtanti giminu/tie-
mus furie mil mane ir laika prisaki-
mus mana.

Ras per tatal issimanose?

Aisakimas

Ponas Diewas grafo karoti wissus tus
furie prisakimus io perßeng. Todelei turim bi-
otiesi rustibes io/ir nedariti priesch tus prisas-
kimus.

Atpentēz hada malone ir wissa giera wis-
siemus tiemus furie tus prisakimus laika. To-
delei turim ghy taipaiēg mileti/ ir iem nūssiti/
fieti/ ir rodi dariti pagal io prisakimu.

Wiera Chrissczionischka faipo ta
Sutnikas scheimina saw kasp
prascziausey tur mokinti.

Virnas Sanaris/ apie
Sutwerima.

Likiu ing Diewa Liewa wissa-
galincigbi Daritogbi Dangaus ir
Szeimes.

Ras

Ras per tatarum istimaus
Asakimas.

Tikiu/ iog Diemas sutwere mane drans
gie su wissais sutwerimais/ man kina ir du-
sche/ akys/ ausys ir wissus sanarius/ ischminte
ir wissus humus dawe/ bey dabar mane isch-
larka/ Priegtam rubais batkais/ walginu gie-
rimu/ namais/ dwaru/ moterimi ir waitais
lauku/ pekumi/ ir wissu lobiu su wissais pri-
walimais/ ir penu schlu schio kuma ir siwata
mane ant kosnos dienos dau ringai apweisd/
Nug wissokiu parwoyumu apgin/ ir nug wis-
sa pikta apferkt ir apsaugo. Atatai wiss dara
isch tikros Tiewischtos ir Deiwischtos gieribes
ir mielaschirdistes be wissokiu mana vßflußi
mu ir wertistu/ Vßtatai asch esmi kaltas lem
dekawoti ir schlowinti/ ir iem vß taißlußiti ir
paklusnas buti. Atatai/ ira tikroggi tiesa.

Anteras Sanaris Apie
aspirkima.

Dr ing Jesu Christi Sunu is wie-
nacighy Wona musu. Kurspraf-

E ij

sidea

sideja nüg Swasses schwentoses / gi-
me isch Marias Pannas czistos.
Kenteia po Wonsku Pilotu / nukri-
kawotas / numires ir pakastas. Nü-
Kenge peklosna / Treczie diena kelesi
isch nimirusu. Wenge ant Dan-
gaus / Sed ant deschines Diewa
Tiewa wissagalinczoja. Isch te a-
teis suditu giwu ir nimirusu.

Ras per tatarum issimauose?

Asakimas.

Titiu tog Jesus Christus titras Diewas
isch Tiewa pirm amßu gimes / ir titras tai
pategßmogus gimes isch Marias Pannas ira
Wjeschpatis mana / Kursai mane praßuwusi
ir prastandintaßmogu atpirka / ir ischiesch
koia / ir nüg wissu grieku nüg Smerties / ir
nüg macies Welna / Ischwadawa / ne auxu al-
ba sidabru / bet sawa schwentu ir brangüya
Krauyu / ir sawa nekaltu kenteghinu ir siners
timi / Idant esch jö paties buczia / ir jö karalis
sto po yü giwenczia / ir iem sußiczia / amßi-
noie teißibete / nekaltibeie ir ischganime / taip
Eaip

Kaip ghis telese isch numicusu/ giwen ir reda
amfiwai. Atatai ira tikroghe tiesa.

Lreczas Sanaris/ apie
apschwentima.

Likiu ing Dwasse Schwenta/
Schwenta Chriſtſezoniſchka Baſni-
tze/ Draugiste ſchwentuju. Atlei-
dima ghietu. Kuna prikelima. Gr
ämſina ſiwata/ Amen.

Kas per tatai iſſimanose?

Aſakimas.

Likiu / iog ne iſch ſawa prota/ ney iſch
ſtipribes ſawa/ ingi Jeſu Chriſtu/ Wieschpa-
ti mana tikieti/ alba iop ateiti galin. Bet
Dwasſia ſchwenta per Ewangelie pawadina/
mane do wanomis ſawa apſchwiete/ ir tikro
wiera paſchwente ir palaitie. Kaip kaipo
wiſſa Chriſtſezoniſte / ant ſemes wadin/
ſurenk/ apſchwiecz/ paſchwentin/ ir prieg
Jeſaus Chriſtaus tikro ir wiend Wiero palai-
ta. Kurio Chriſtſezoniſte/ ghis man ir wiſſie-
mus tikintimus koſna diena wiſſus ghrie-

C iij

ſus

16
D
Lus dauſingai atleids/ ir sudnō diend mane ir
wiffus numirusius priekels/ ir man ſu wiffais
tikinczeiſis ingi Chriſtu dūs amſina ſiwata.
Atatai ita tikrogħi tieſa.

Walda Boniſchka kaip ta Hufi
nikas ſheimina ſawa kaip praſ-
cziaufei tur motinti.

Tiewe muſu kiris eſſi Dangui.

Ras per tatai iſſimanoſe ?

Uſatimas.

Ponas Diewas per tatai muſ wadin/
idant tikietumbim/ iog għys eſt tikru Tiewu
muſu/ a mes io tikraifeis waikais. A taip
idant draſei ir ſu wiffu nuſſitikiēghimu għy
melſtumbim/kaipo mieli waikai Tiewa ſawa
mielagħi.

Virnas Praſchimas.

Schwenſkiſi wardas tawa.

Ras per tatai iſſimanoſe ?

Uſatimas.

Wardas

Wardas Diewa pats saweye vstiesas
schwentas ira. Bet mes to Maldo praschome/
idant taipaiieg ir musump schwentas butu.

Kaipo tatai sloiesi? Atsakimas.

Kada bodis Diewa tikrai / ir czistai mo-
kams ira / a mes taipaiieg schwenta siwata/
kaip ant waiku Diewa vsgul pagal ano we-
dame / Top rocziť padeti mumus mielas Tie-
we Danguiesis. A kurs kitaip moka ir givem
nekaip bodis Diewa / moka / tas warda Die-
wa tarp musu neschwentu dara. Nūg to ap-
saugot mus Tiewa musu Danguiesis.

Ancras Praschimas.

Ateit Karalista tawa.

Kas per tatai issimanose? Atsakimas.

Karalista Diewa ateiti pati per sawe ir be
musu praschima. Bet mes to Maldo prascho-
me / idant taipaiieg musump ateitu.

Kaipo tatai sloiesi? Atsakimas

Kada Tiewas Danguiesis dūst mumus
Dwasse Sawa schwentaiie / ieng io
schwentamui Szodziui per io malone tikim / ir
pabaſna

48
pabaſna ſiwata cza czeſiſchka/ atenai amſie
nai wedam.

Treczas Braschimas.

Buſ walia tawa kaip Dangui
taip ir Szeme.

Ras per tatai iſſimanofe * Afakimas.

Giera Maloninga Diewa walia niſſiduff
ir be muſu Maldos. Bet mes to maldo pra-
ſchom/ idant taipatieg muſump niſſidutu.

Kaipo tatai ſtoieſi * Afakimas.

Kada Diewas wiſſokie pikta roda ir wa-
le lauſ ir vſwodiy/ Kury mums Warda Die-
wa nepaſchwentin/ ir Karaliſtai io neperleidz
muſump ateti. Kaip ira pikta walia Del-
na/ Swieta/ ir Kuna muſu. Bet muſ
patwirtin ir palatka macznus Szodue ſawa
ir Wiero/ iki gala ſiwata muſu. Tatai eſti
Maloninga ir giera walia io.

Retwirtas Braschimas.

Dina muſu wiſſu diena dudi mu-
muſſche diena.

Rbs

Ras per tatal issimanose

Asakimas

Ponas Diewas dāsti dienischka dūna be
musu Maldos/ ir piktiemus s̄monemus. Bet
mes to Maldo praschom/ ieng ghis tatal dūtu
inumus pasinti idant su dekarowoghimu dies
nischka dūna prijntumbim.

As wadin dienischka dūna Asakimas.

Wis tatal Ras ant reikmenes kuna musu
prisielit/ kaip tatal ira walgimas/ gierimas/
rubai/ czebatai/ namai/ Dwaras/ laukas/
pekus/ penigai/ turtas gera mote/ geri wai/
kai/ gera scheimina/ gieri ir wierni Wiriausie
ghi/ geras Redimas/ geras dras/ pakaius
sweikata/ wießlibums/ garbe/ geri prietelei/
wierni susiedai/ ir tiems ligus daiktai.

Wentas Praschimas.

Gr acleidmumus musu kalces/
kai ir mes acledjem musu kaltiemus

Ras per tatal issimanose?

Asakimas.

Prascham toie/ Maldoie/ idant Tiewas
Danguiesis nedabotus ant musu ghrieku/ ir
dal tu nenoretu malda musu attolinti. nesa mes

D

newieni

20.
wienſi tſi daiktu ne 'esme' werti/ Kurju mes
praſchom/ ney taipaieg esme vſſluſiie/ Bet
idant ghys mums tatai wiſſi iſch malones no
retu dāti/ Ueſa mes koſno dieno dang ghrie-
ſchiem/ ir tikrai karone vſſluſiem. A meſtai-
paieg iſch ſchirdies dugna atleiſti ir miei-
lei gier dariti norim tiems/ Kurie prieſch mus ſu
ghrieſchy.

Scheſchtas Praſchimas.

Dr newed mus ing pagundima.

Kas per tatai iſſimanofe :

Arſakimas.

Ponas Diemas vſtiefos newiena negun
din. Bet mes praſchom tō Maldō/ idant mus
Ponas Diemas noretu abginti ir iſchlaikitir/
idant mus Velnas/ Swietas ir Kunas mus
ſu nepriegautu/ ir neiſchweſty ing neintifik-
ghima/ nuſiminima/ ir ing litas didzias gie-
das ir bluſnimus/ A kaczeigi nūg tu gundin-
ti butumbim/ wienok ant gala iſch galeghims
apturetumbim.

ſekmas Praſchimas.

Bet gelb mus nūg piſta.

Kas

Ras per tatai issimanose
Asakimas.

Mes praschom toie Maldoie/ Kaip sumo
mo idant mus Diewas Danguiesis nūg wis
sa pikta kyna ir duschias/lobia ir garbes isch
gelbetu/a paskiausei kada hadina smerties mu
su ateis/ idant mumus liuksma gala dātu/ie
maloney isch schio warga sawesp Danguis
intu.

Amen.

Ras per tatai issimanose
Asakimas.

Idant tikrai binoczo/ iog tokias Mal
das Tiewas Danguiesis priim/ ir ischklausa.
Mesa ghys pats mums prisakie/ idant taipo
melstumbim/ ir hadeia/ iog ghis nor mus isch
klausiti/ Amen/ Amen/ tatai issimanose/
Ichtiesos/ Ichtiesos/ tatai tai
po tur stotist.

Sacramentas schwenta Chrikschta
kaipo ta sukinitas Scheimina sawa
kaip prascziausey tur
mofinti.

D ii Pirminas

22
Piemanset.

Kas est Ehrickschtas? Afsakimas.

Ehrickschtas ira netiekta prastas wandis
Bet ira wandu prisakimū Diēwa patwirtin-
tas/ ir su Szodzu Diēwa su glaustas.

Kuris tada ira tas Szodis diēwas?

Kur Ponas masu JēsusChristus bila
S Mothieimpi/ pastucziauseme perstirime.
Kifet ing wissa Swieta/ ir mokin-
ket wissus pagonis Ehrickschidami-
anus Wardana Diēwa/ ir Sunaus
ir Dwases Schwentoses.

Ant Antra.

Ko dūsti/ alba fokis nauda dūst Ehrickschtas?

Afsakimas.

Dara atleidima ghrieku/ ischgelbti nūg
Smerties/ ir nūg Welna/ ir dūst amβina isch-
ganima/ wissiemus kurie tyt/ Kaip Szodzei/
ir hadeghimas Diēwa stamba.

Kurie ira Szodzei ir hadeghimai Diēwa?
Afsakimas

Kur

Kur Ponas Chistus S. Marcupi pastu
eziaufeme perfirime bila: Kursai tikies, ir ap-
schrifschitas bus, tas bus ischganitas, kurs
potam netikies tas bus prašuditas.

Ant trecza.

Kaip gal wandu sapio didius daiktus padariss
Asakimas.

Wandū vštiefos id nedara, bet šodis
Diewa/ kursai su wandenemi ir prieg wan-
dens draugie ira/ ir Wiera/ kuri tokiem Szod
zui Diewa ryt/ Uesa wandū be Szodzia
Diewa/ ira prastas wandū, a ne Chriščhtas
Bet su šodziu Diewa esti Chriščhtas tatai
esti/ wandu pilnas Malones ir šiwata/ bey
apmasgoghinas nauya atgimima Dwassio
schwento/ kaip S. Powils bila Titopi tre-
czeme perfirime.

Per apmasgoghima Nauia atgimima/
te atnaughinima Dwasses schwentos kurie
ghys daugingai ant musu ischpile per Jesu
Christu gielbetoghi musa/ idant apteifinti id
malone tiwontinis štotumbimosi amšima šia
wata pagal nūšitkieghima. A tatai ira tikra
šiesa.

Ant Ketwirta.

Kas tada šenklinase tofsat wandenia Chriščhtase
Asakimas.

C iij

Šenkli

21
Szenklinase tatau iog Senasis Adomas
musump/ wissada per gailieghina ir lowina
ghrieku/ tur buti nuskandintas/ ir tur numirti
su wissais ghriekais ir pikrais geiduleis.

Ir wiel ant kosnos dienos tur ischeiti ir
keltisi/ nauias smogus/ kersai teisibeia ir czia
stibeie poakim Diawa amsinai giwentu.

Kur tatau ira paraschite

Asakimas.

S/ Powilas Kimianiump scheschame
perstirime bila: Mes esme draugie su Christu
su pakasti per Chrikschta j Smerti/ ligey kaip
Christus ischuimirusiu prikeltas est/ per gar-
be Tiawa/ taipo ir mes nauieme siwate waike
sczoti turim.

Kaipos prasti smones tur buti mo-
kiti ghriekautiesi.

Kas ira griekawimas?

Asakimas.

Griekawims dwoy dali tur saweiz. Pirma/
idant ghriekus pasintu/ Antra/ idant/ absolu-
tia alba atleidimas/ nūg Plebona priimtas
butu/ kaip nūg paties Diawa/ a idant ta-
me neabeiotu/ bet macznai tikietu/ iog per

ta ghriekus sanczius atleistus Dangui po
akim Diewa.

Kuriu ghrieku reik tada ischpafinti:
Asafimas.

Poakim Diewa isch wissu ghrieku turim
butisi kalti/ir isch tu kuriu nepafistamose/kaip
Maldo Ponischko darom.

Bet poakimis Plebona turim tuis ghrie-
kus ischpafinti kurius binom/ir schirdite iau-
czem/

Kurie ira tiez Asafimas.

Czia weisdek ant tawa stana pagal des
schimties prisakimu/iey Tiewu/Motins Sus-
nu/Dukterini/Wieschpatimi/Wieschpacze/
ir tarnu essi/dumok/iey nepaklusnas/newier-
nas ir nepruweidis buwai. Jey kuri pafidei
Godzieis ir darbais/iey ka pawogey/ustrukai
pagadinai ir ischkada padarey

Graschau tawe padarif man trum-
pa forma alba buda ghriekawima.

Asafimas.

Taip turi biloti Plebonop.

Paschlos

Paschlowintas mielas Kunige/ praschdu
tawe idant ischpasinima mana paklausitum,
bei/ ir atleidima ghrieku mana del Diewa
man apsakitumbel.

Sakif.

Esch biednas ghrieschnas smogus passis
fistu poakimis Diewa/ iog wissotiū ghrieku
kaltas esmi. A ipaczei passifistu poakimis ta
wa/ iog tarnu alba tarneite esmi/ bet newier
nai Bluffiju Ponui mana/ Nesa tame ir ta
me nepadariu to/ ka anie man buwa priesakie
irustinoiau ir ant teikima anus atwedziau/
pstrukau ir ischkada padariu.

Taipatieg šodziūsu ir darbūsu nessigiede
jau/ ir rustawau ant sawligans Priesch wiesch
paczerusgeiau/ ir kieikiau etc. Tò wissa man
nu gailisi/ ir praschau Malones/ ir noriu pas
figerinti.

Wieschpatis alba Wieschpaczia teip tebila.

A ipaczei passifistu/ poakims tawa/ iog
waitus ir scheiminz/ Moteri/ newiernai au
ginau ant Garbes Diewa/ tikieiau ir piktā pa
waisda isch sawes dawiau/ newieslibais šo
dzies ir darbais manais. Susiedui mana da
riau ischkada piktai apie ghy kalbeiau/ perbran
gei pardas

pardawiu/falschiwa ir ne ciela tawora bawi,
au/ir kę tiektęi daugiaus priesch Prisakimę
Diewa ir stana sawa padare etc.

Aieigi kas rastusi essas neapsunkintas/
tokais alba didesneis ghriekais tada tas netur
rupintiesiy/ alba toliaus ghrieku/ ieschloti/ney
ischdumoti/ ir tu męka isch pasifinima darui.

Bet pasink wienu alba du ghrieku kurius
tu šinau. Jpaczei taipo pasifistu/ iog wienu
karta keikiau. Item wienu karta negrafus
šodzius kalbeiau/ wienu karta tatau N. vstrn
kau etc. Ateipo testo gan.

Aieigi nesinotumbei newienu (kaip tatau
negal buti) tada nesakik newienu skiriu/ Bet
imk atleidima ghrieku paspalitame ghriekas
wime/ kuri Diewui poakimis Plebona darei.

Ant to Plebonas tebila.

Diewas testow taw malonus/ ir tepastis
prin Wierę tawa/ Amen.

Bilos.

Bau tiki mana atleidima/ santi Diewę
atleidima:

Tikiu mielę Kunige.

Ant to ghis tesaka.

IE

! Kaip tu

22
Kaip tu tiki/ taipo tau testolise, ir esch
isch prisakima Wieschpaties musu Jesaus
Christaus/ atleidziu tau ghrietus/ Wardana
Tiewa/ ir Sunaus/ ir Dwasses schwentoses/
Amen/

Eit pakaiwie.

A kurie didi apsiunkima sashines turetu/
alba vssimutiti ir gundinti butu/ tus sinos
Piebonas per daugesui Kalbesiu palinksiminti
ir wierosp atwesti Tas testow tiekrai prastas
budas ischpashinima ghrieku/ laikitas del pro
stutu.

Sacramentas Altoriaus/ kaip
to hukintas scheimina sawa
prasziausei tur
mokinti

Sas esti Sacramentas Altoriause
Asakimas

Ira tikras Kunas ir tikras Kramias Po
na musu Jesaus Christaus dano ir vine/
mums Chrikszejonims ant walgima ir geris
ma/ nüg paties Christiaus istatitas.

Rur apie tatai paraschit ira:
Asakimas

Taipu

Taiporascha schwenti Euangelistai S.
Mothieius / Markus / Lukoschius ir S.
Powils.

Bonas musu Jesus Christus/
Schito naktie kurio buwa ischdu
tas eme dina defawoia lausse ir da
we pasiuntiniems sawa bilodams /
Imkite walgitite / Tas est kunas
mana kursai vsch yus bus ischdu
tas
Tatai darikite ant mana acminima

Schitugi budu eme Kilika po We
ezeres / defawoia ir dawwe ghiemus bi
lodams / Imkite ir gerkite / wissi isch
to / Tas Kilikas esti nauias Testa
mentas mana frauieie / kursai vsch
yus pralietas bus / ant acleidima
gbrieku / Tatai dariket taip dasnai
gersit ant mana acminima.

Kofie nauja dara tofsai walgimas ir gerimas
Asakimas.

30
Tatai Iudiy tie Sodzei/ Vsch yus ischdutas
ir pralietas/ ant atleidima ghrieku:
tatai esti/ iog munus tame Sacramente, at
leidimas ghrieku/ Siwatas ir ischganimas per
tokius Sodzius dudams ira. Nesa kur atleidis
mas ghrieku ira/ tenai ira taipaiieg Siwatas ir
ischganimas.

Kaipo gal kunischkas walgimas ir gerimas/ tokius di.
Dzius daiktus dariti Aisakimas. r

Walgimas ir gerimas vstiesos to nes
dara/ Bet tie Szodzei kurie tenai stowy/
Vsch yus ischdutas/ ir pralietas ant
atleidima ghrieku.

Kurie Sodzei ira prieg kunischka walgi
ma ir gerima kaip galvos dalis Sacramen
ta/ a kurs tiems Sodzems tik, tas tur ka tie
saka ir kaip stamba/ tatai esti/ atleidima
ghrieku.

Kursai toki tada Sacramenta wertai priimas:
Aisakimas.

Pasnikanti/ ir kunischkai sawe prissigata-
witi/ ira vstiesos geras wirschutinis daiktas
Bet tas esti tikrai wertas ir gerai prissigatawi
teskursai tik tiems Sodzems Vsch yus isch-
dutas

31

tas ir pralietas ant atleidima ghris-
tu.

Aturs tiems godzems netik, alba abero/
tas ira nevertas ney prissitaisies. Mesa tas god-
dis/ (vsch yus) nor tureti isch wissos schirdies
tikinczus.

Raipo Gufinikas scheimina sawa tur
mokiti. Kitameta ir Wakara Segnotisi.

Kitameta Szeppone.

Kitameta kada kelsiesi isch patala/ tada
persi segnot schwentu Krisu/ bilodams.

Wardana Diewa Liewa/ Su-
naus/ ir Swasses schwentos/ Amen

Potam klaupesi alba staczias/ Wiera ir
Tiewe musu/ Niew nori/ tada gali ta Malda
priegtam biloti.

D Jekawoiu taw/ Tiewe dangniesis/ pre
Jesu Christu Sunu tawa mielaghi tog
tu mane schenakti nüg wissu ischtadu ir
prigadu apsaugoiey praschau tawe idant mane
sche diena taipasieg apsaugotumbei nüg ghris-
tu ir nüg wissa pikta idant taw wissi mana

Lij

darbai/ie

321
bai/ ir siwatas passidabotu/ Nesa esch maner
Kuna mana ir dusche/ ir wifs i tawa rantas
paleciawoiu/ Tawa schwentas Angelas testo
sumanimi idant velnas ant manes newienos
macys nerastu/ Amen.

Je potam linxmas tawa darbob eik/ ir
giesme nekuriu gali giedoti alba deschimti pri-
sakimu/ alba kurosp kitosp tawe nobasuita
weda.

Wakara Segnone.

Wakara kada tu eisi gultu/ persisegnok
schwentu križu bilodams.

Wardana Diewa Tiewa ir/ Su-
naus/ ir Swasses schwentos/ Amen

Potam klupes alba staczias bilok sana-
rius/ Wieros ir Tiewe musu/ Aiey noresi/ ta-
da gali ta Malda priegtam biloti.

Diekawoiu taw tiewe mana danguiessis per
Jesu Christu Sunu tawa mielaghi iog
mane sche diena maloney apsaugoiey/
Praschau tawe/ idant man atleistumbei wif
sus ghriekus mana/ neteisey padaritusius. Je
mane sche nakti maloney noretumbei apsau-
goti. Nesa

23

Nesa esch mane/mana kuna/ir Dusche i rans
kas tawa.paliecawoiu.Tawa schwentas An
gelas resto su manimi/idant velnas newienos
macys ant manes nerastu/ Amen.

Je taip taciaus linxsinai atsigulk.

Raipo Gufinikas scheinina sawa tur
mokiti biloti Benedicite ir Gratas.

Waikai ir scheinina tur sudeghie rankas
patogieties staly staweti ir biloti.

Quys wissu ing tawe nussitik Wieschpa-
tie/ata dūsi penutschla yu sawu ezessu. At
weri turanka tawa/ir passotini wissus
giwius passime gimu

Scholia, alba trumpas ischguldimas.

Passimegimas cija fellinase/ iog wissi banditsczei/
taip daug penutschla gaun/iog ant to gana turedami/linx-
minase ir dziaugese/Nesa rupesczei ir godas toki passime-
gima vsiwodii

Potam tur kalbeti Tiewe musu/ir se-
fancze Malda.

Wieschpatie Diewe Tiewe Danguiesis
persegnot mus/ir tas dowanas kurias
isch tawa dosnos geribes imam/ per
Jesu Christu Wieschpati musu Amen.

Gratas

37

Taipaieg ir po walgima / tur tū budu da-
riti / ir patogei sudeghie rankas biloti.

Dekawoket Ponui / nesa ghys ira gies
ras / ir id geribe patent amsinai / kursai
düst penuschla wissamui Sutwerimui
kursai düst paschara bandai ir Warnitseziems
praschantiemus ghy / Nepassimegst syla birga /
ney liubu yamui aut staibiu vira. Passimegst
Ponas ant tū kurie id bliosi ir kurie nussitit
geribe id.

Potam tur biloti Tiewe musu ir
sekancze Malda.

Dekawoiem taw Pone Diewe Tiewe
per Jesu Christu Wieschpati musu
usch wissas geribes tawa kursai giwent
ir redai ant amhu / Amen.

Coblicza Gukia nekuru kalbesiu /
dal wissu schwentu Driedu ir Stanu /
idant wissi per tus / kaip butu per tikra
lectie vriede ir pawadinime sa-
wa graudinti butu.

Biskupams / Plebanams /
ir Koznadeiems.

B Iskupas tur buti benutarties/ wienos
 moters viras/ pagiringas patogus/ mier
 nas/ sweczju miletos/ gadnas mokiti/
 negirtukle/ newaidinikas/ nepatogios naudos
 negeidzies/ Bet lengwas nebarniniks/ nego
 dings/ kursai namus sawa gierai reditu. ir
 kursai turetu waitus paklusnusu wissakie
 ezestingiste/ ir nenaughiniks/ kursai macznai
 laikitu ta wierna bodi kursai tikras esti/ ir mo
 kiti gal/ ir silings butu ant grandinima per
 moksla ischganitings/ ir ant karoghima tu ku
 rie prieschtautia/ j. Timoth. iij. Titop j.
 perstirimusu.

**Ka klausitoien mokitoiems ir duschiu
 rupintoiems sawiems kalci ira:**

Walgikit ir gierkit ta ghie tur/ Nesa werz
 tas ira darbinikas algos sawa/ Luc. x. Ponas
 prisakie/ idant tie kurie Euangelie apsaka/ isch
 Euangelias ischlaikima turetu/ j. Corinth. ix.
 Tenudaliy schitasai kuri mokin bodziu/ tamui
 kursai moka wissame gerame. Neleidokit/ die
 was neperleidz isch sawes iaka dariti/ Gal. vi.

Wiresnieghi kurie gierai rikaw dweiopas
 ezesties wertu tur buti/ adaugiaus tie kurie ru
 pinasi bodiie ir mokslie. Nesa bila raschtas/

S

lanczui

36
Iauczni kulenczem ne vschrischi nasen. Ir we-
tas esti darbinikas algos sawa / j. Timot. v.

Praschom yus mieli brolei / idant pasin-
tumbit tus / Kurie procewoiese tarpu iussu / ir
Kurie wiresnieghi yums ira wieschpatie / ir
graudin yus / idant yns tu gieraus miletum /
bit del procies yu / ir pakayu tureket su ieys / i.
Thes. v.

Paklusni bukit yussu mokitoiems / ir setit
yus. Nesa anis yaucz vs duschias yussu kaipo
tie Kurie isch to tures dūti rochunda / idant ta-
tai su linx smibe daritu / a nedusaudami. Nesa
tatai yums negier ira / Hebre. xiiij.

Alpie Swietischka Wi.

rausibe. Rom. 13.

Kofnas smogus testu padūtas Wirau-
sibei / Nesa Wirausibe Kuri ira wissur / nūg
Diewa pastirta ira / a Kurs wirausibei priesch
tarau / tas prieschtarau istatimus. Bet Kurie
prieschtarau / patis saw apsudima gaus. Nesa
nenoprofnai Kalawie nescho / ira nesa tarnas
Diewa / pageiβesis ant tu Kurie pikt dara /
Roma. xiiij.

Alpie

38
Kaip Siuſtiemuſiems per ghy/ ant pągeiſima
pi kradeiems/ ir ant ſchlowes geruii/ j. Pet. ij.

Wirifchems.

Nus virai giwentet ſu moterimis yuſſu
protingai/ pridūdami czeſti-kaip ſilpnam indui
motriſcham/ kaip ſatiewainems malones ſi
wata/ idant yuſſu Maldas nebutu vſchwo
ditas/ j. Petri iij. A nebuket gaiſi prieſch yas/
Coloſ. iij.

Motriſchems.

Moteris buket padūtas wirams yuſſu
kaipo Ponui/ kaip Sara Abrahamui pakluſ
na buwa/ Ponu ghy wadindama/ kurios
dukterimis ſtoioſe/ Kada gier darote/ ir ne
buket pabaiditas newienų baidimu/ j. Petri iij

Simditoiems.

Tiewai/ neinartinket Waikū yuſſu/ idant
bauſchtais nepaſtotu/ Bet auginket yus wieſ
libume grandinime Pona. Ephe. vi.

Waikams.

Waikai buket pakluſni Simditoiems yuſſu
Wieſchpatie. Neſa tatai ira tikr/ Garbinē tie
wa ic

39
wa'ir Motina/tatai esti pirmas' prisakimas
Badeghima turis/tatai esti/ idant gier butu. ir
butumbel ilgai givas ant Szemes/ Ephe vi

Tarnams/ Tarneitems/ Samdi- nikams / ir diebeitems etc.

Xus tarnai/buket paklusni yussu kunisch/
kiems Wieschpatims subsioghimu ir drebeghi
mu/ prastibeie schirdies yussu/kaip paczem
Chreistui/ ne antakies susidami/ kaipo nores
dami passimekti smonems/ bet kaipo tarnai
Christaus/ daridami wale Diwa isch schir-
dies/ su giera wale/tikiedamiesi iog yus Die-
wui a nesmonemus slusiet/ sinodami/ ka kiek
wienas gier padaris/ tatai ghis gaus Norint
Tarnas/ norint Walnas.

Wieschpatims ir Wieschpaczoms.

Xus taipaieg Wieschpatis tatai ghieumus
darikite/ir grafoghimus atleiskite/ Szinodas
mi iog ir yus Wieschpati Dangui turite ir ne
ra weisdeghima ant personu yemimp/
Ephe. vi.

Vaspalitam Jaunimui.

5 iij

Jaunie

210
Jaunieghi padūti buket seniemyšiemis ir
parodīket tame passižeminima Nesa Dievas
pūktiemušiems prieschtarauia/ a pakarniems
ghis dūsti malone/ Passižemīket tada po sī
linga ranka Diewa/ idant yus paaukschtintis
eziessu sawa/ j. Petri v.

Naschlems.

Kuri tikra naschle ir apleista ira/ nussitīs
kieghina tur ant Diewa ir passiliēkt Maldosis
nakti ir diena/ A kuri raskaschesu gīwen ta gl
wa bebudam nimirusi esti/ j. Timoth. v.

Wissiemis draugen.

Milek artimaghi tawa kaip pats sawe
Atame Bodiie wissi. Prīsakimai vssira
kin/ Roman. 13 Jr nepaliau
kite melstisi vsch wissas
Bmones/ j. Ti
moth. ij.

Mofikes pilnai tū mokslū/
Jey nori perbegnots buti.

Wencza

14

Wenczawoghima

Knigeles/ delei paspalicu
Plebonu.

Prakalbeghimas D.
Mart. Luth.

Walipo tulimas ira žemes
taipo taipaię ira tulimi paiun-
timai/ pagal paiunkta priekala-
besta. A iog swodba ir Wenc-
cziawoniste swietischka spro-
wa ira/ tada neušgul mums Duchawoniems/
alba tarnams Bašniczas/ idant to neka ture-
tumbim ištaiti ir rediti. Bet turim košnam
Miestui ir Szemei paweliti tame sprowas
wotiesi/ ir paiunkima ir buda sawa sekti. Nes
kurie wad Marce du kartu ing Bašniczes/
wiena karta wakara meta/ antra karta Rita
meta/ A nekurie tiektai wiena karta tatai da-
ra. Nekurie apskelb ir apsaka ant Kozelniczas
per dwy alba per tris Medeles pirm to. Tatai
wis ir tiems ligus daktus/ paweliju esch Po-
nams ir

42
nams ir Rodai tame pastatiti ir dariti/ Kaip
ghiems laba ira. Vo man nieks dō tō.

Bet iey ghie nūg musu geistu idant aniems
pas anga Basniczas alba Basniczoye he
gnone dūtumbim/ vß yūs melstumbim/ ir a
nus su wencza wotumbim/ tatai kalti esme pa
dariti. A todrelei tus šodzius irta buda wenz
czawoghima paraschiau dal tū kurie geresney
negal padariti/ ir taipai eg iey nekuriems passi
dabotu/ idant wienu budu su mumis tame
šuderetu ir ta laikiti no retu. Kiti kurie geresnei
šina/ tatai esti/ kurie wissūsu daiktūsu nieka
nemok/ a wienok taresi wiss mokā/ tie tokio
tarnawima ir darba mana nepriewala/ kada
anis ischmintingai ir misternai wiss padariti
gal ir pilnai tō tur saugotiesi idant niesu wienu
newiena daikta vß wien nelaitu. Nesa
galetu nekurs apie yus dymoti ir laikiti/ iog
patis to negal padariti/ a iog nūkitu neka tu
retu ischmokti/ A tada butu ghiemus dide
gieda.

A iog ik scholei Minichai ir minischkas y
Klofchtoriu ieidami paschwentinima priimla
wa/ labai dide czesti pridawe ghiemus/ kaczei
tas stanas ir giwenimas yū nepabašnas/ ir
priesch Pona Diewa ira/ ir nūg šmoniu esti
ischdumos

ischdumotas. Kursai newiena pamata alba
grunta raschte schwentame netur. Kaipagne
daugiaus ta Diewa Sthana turim czeštise
laikiti/ir toli didziu ir kaschtawnu budu ana
pagirti/vš ta melstisi ir apgrazinti: Nesa kas
czei swietischkas Sthanas ira/betaig wienok
tur priegsawes šodi Diewa.ir ne esti nūg
šmoniu ischdumotas alba istratitas/kaip stha
nas Minichu ir Minischku. Delto taipaiieg
schimta kartu tur buti vš Duchawonischka
Sthana laikitas/neng Kłoschtarniku Mini
chu Sthanas. Kursai tikrai piktesnis neng
Swietischkas ir Kunischas Sthanas tur
buti laikitas/ kad isch kuna ir krauya ischdu
mots ir pastatitas/ir wissi daiktai yeme ira
isch schwietischka kituma.

Taipaiieg delto/idant iaunumas mokitu
se dabortisi ant to Sthana/ir ana czeštise lai
kiti/kaip Deiwischka darba ir Prisakima. A
netaip su papeikimu ir iuku pas ta schutischkas
daiktus dariti/iukdamiesi/glaudodami/ir ap
iukdami/ir kitus tokius niekam nederanczius
daiktus/kaip ik scholei paiunkimas buwa
nekitaip kaip tatai iukas/ alba waitūšaišlas
butu/ Wenczawoniste priimti ir swodba
dariti.

G

Tie kurie

44
Tie kurie tatak pirm istate/ idant Jannis
kis ir Marti y Basnicze butu palideti/ vsties
sos tatak vsz iuka netureia. Bet didzio garbe
tatak anisump burwa Nesa be wissokia abeios
ghima/ dalto/ ta palunkima laik/ idant Dies
wa persegnozhima/ ir paspalita malda aptu
reti galetu/ ane inus alba pagonischkas bloz
nistas isch to dare.

Paroda taipaiieg tai pats seweye tassai
darbas/ Nesa kas nüg Plebona alba Biskupa
maldos ir persegnozhima geidze/ tas tu dust
bine (kazei to sawais nasrais nekals) y kotis
prigada ir reika sawe dusti. Ir kaip didei per
segnozhima Diawa ir paspalitas Chrikszoz
nischkos Maldos ir palaimas top Schanap
kuri pradest/ priewala. Kaip tai taipaiieg wie
nok kozno dieno randasi/ kaip didzias nepa
laimas welnas dara tame sulube wenczawo
nistes/ persegnumus suluba Wenczawoni
stes/ newiernastis/ nesandaras ir wiss
sokius wargsimus. A todrilei ta bu
du su Jaunikiu ir Marcze (iey to
nüg musu nores) re
disimose.

45
Capit

**Capirmiausane Rozalniczias tur
buti apsakiti tais Godzeis.**

Jona A. ir Margreta A. nor pagal Diema
iffatima, y schwenta suluba Wencza wonistes
ieiti dalto nor idant paspalita Chriſſezoniſch
ka Malda vſch yus butu darita/ idant tai
Wardan Diema pradetu/ ir gerai ghiemus
paſſiweſtu/

A iey las turetū neſa top biloti/ tatai te-
dara iſ metu/ alba potam tetil. Diemas tedūd
ghiemus ſawa perſegnoghima/ Amen.

**Doakimis ſurinkima Chriſſezoniſch
ka tur buti Wenczawoti tais Godzeis**

**Jone bau nori turetū Margreta vſ ſawa
Wenczawotaye moteri?**

Dicat. **Noru.**

**Margret bau nori Jona turetū vſ ſawa
Wenczawotzghi Wira?**

Dicat **Noru.**

**Tada tedūd ſaw draugie Wenczawoni-
ſtes ſiedus/ ir ſuglauſt yu draugie abidwi de-
ſchine, ir bilot:**

G ij

Ba Poa

46
Ka Ponas Diewas suwede/ cone.
wienas smogus netur perstirti.

Potam tur biloti poakimis wissu draugien.

Jog Jons N. jr Margreta N. wencza
wonisten nor ieitti. ir tatai regimai poakimis
Diewa ir smoniu passifist/ ant to saw rankas
ir Wenczawonistes siedus draugie dawte.
Tada asch yus Wenczawonisten sudumi/
Wardan Diewa Tiewa ir Sunaus/ ir Dwas
ses schwentoses/ AMEN.

Das Altoriu Gaunikiop ir War.
czosp testaita Kunigas Godi Diewa isch
knigu Gimines antrame perstirime.

5
Ka Ponas Diewas tare/ neger ira smog
gui wienam buti padarisiu yem pagalba
werta yamui/ furi prieg io butu. Perlei
da tada Ponas Diewas didi miega ant Ado
ma/ a kaip smiga/ eme wiena schonkauli isch
io/ ir atpilde kunu ang wieta. Ir padare Po
nas Diewas motrische isch schonkaulia/ fury
isch smogaus ischeme/ ir atwede yop/ potam
biloia smogus. Tatai esti kaulas isch kaulu
mana ir kunas isch kuna mana a dalto bus
wadinta wirischka/ iog isch wira ischinta
ira.

42
ita. Todri lei apleis Wiras Tiewa sawa te
Motina sawa. ir priestos sawa motersp/ ir
bus wienas funas.

Potam tur abeyumpi at sigreschti/
ir yump taip kalbett.

S Og wardan Diewa abudu nūsidawetes/
ie ing suluba wenzawomistes/ tada pa/
flausiket tapirmiaus prisakima. Diewa
ant to Sthana.

Taip bila S. Powilas.

M Os Wirai/ mileket moteris yusu/ liget
taip ir Christus numileya Basnicze/ ir
pats sawe vñ ye esti dawes/ idant ye
paschwenstu/ apczistidams ye masgoghims
wandens fodiie/ idant ye saw pats schlow/
na draugiste pagatawitu/ neturincze newiena
patepima/ alba rautschla alba kò kita/ Bet is
dant butu schwenta ir be kaltibes.

Taipo taipateg Wirai tur sawa moteris
milet/ taipo sawa pacziu funus. Kurs sawa
moteri mil/ tas sawe pats mil. Ulesa niekada
newienas funa sawa neapikantoiie netureia/
Bet pen ir ang prikūpe/ taip ir Wieschpatis
Basnicze.

S iij

Note

Moteris padūtas buket sawa Wirams.
Kaipo Ponui. Nesa wiras ira galwa moters.
Kaipo ir Christus ira galwa Basniczas/ir tas
ira sawa kuna ischganitōs. Kaipo tada Bas
nicza padūta esti Christui/taipo taipaiieg mo
teris sawa wirams wissūsu daktūsu.

Anē Antra.

Do klausikite taipaiieg apie krisū. Kuri Po
nas Diewas ant tō sghana vschdeies esti

Taip Ponas Diewas kalbeia motrisch
kEsp Padautsinsiu skaudeghimus tawa / kūs
metu nesczia busi/skandeghime gimdisti wais
kus tawa ir walia tawa tur buti padūta wis
rui tawa/ir ghis bus wieschpatis tawa.

Wirōp bilōia Diewas.

Jog tu klausēi balsa moters tawa/ir wala
gei isch medzia isch kurio asch taw vschdrauda
ziau/bilodams/newalgif isch tō. prafeikia buk
feme del tawes. Wargei isch tōs penetesi tu
resi giwatoie tawa. Dagiūs ir vsnias augins/
bei soles |lauka walgifi. Prakaite weida
tawa walgifi duna tawa/iki feme atpencz
pawira

49
pawirsi isch furios essi imtas. Nesa tu essi Be-
me/ir ing Bems pawirsi

Ant Trecza

Schitas ira yussu palinksminghinas/
iog yus simot ir tikit/iog yussu Sthanas Po-
nui Diewui ira mielas/ir nüg tò paties per
Segnotas ira.

Nesa taipo ira paraschit.

Ir sutwere Ponas Diewas simogu ant
weida sawa/ant weida Diewa sutwere ghy/
ir sutwere wira bei moterischke. Ir Ponas
Diewas persegnoia anus/ bei tare yumpi/
waisiketesi ir dauksinketesi/ir papildikit Sze-
me ir priwersket ye po macie sawa/ir rikaus-
kite ant simwū mariū/ir ant pauksziu po Dan-
gumi/ir ant wissu Bwerū krotanczuyu ant
Bemes. Ir regela Diewas/iog tai wiss ka'pa-
dare buwa labai ger. Todeilei ir Salomons
bila:Kas moteri saw randa/tas randa
giera daikta/ir gaus paschlo-
winima nüg
Diewa.

Potam

50
Potam teischties rankasawa
ant anu/ ir temeldiese taipo.

QWieschpatieDiewe/ kurasai wira ir mo-
teri sutwerei/ ir Wenczawonistes Stha-
nap pastirei/ ir waissumi fiwata perbe-
gnoiey/ ir dide passaptine Sunaus tawa mie-
loya Wieschpaties musu Jesaus Christaus/
ir Baszniczas Marczos id tame pasentlinoiey
Praschom mes tawa neischmieruta geribe ne-
roczik perleisti / idant tas tawa. Sutwerimas
Istatimas/ ir persegnoghinas nebutu isch-
gaischintas ir pagadintas/ Bet idant mu-
sump Malonei butu palaititas/ per
Jesu Christu Wieschpa-
ti musu/ Amen.

Chriſtina

Knigeles.

Martinas Luthero wiſſiens
 Chriſtizoniſchtiems ſkaitoyems, Ma
 lones, ir Pakayaus Chriſtufe Je
 ſufe Wieſchpatije mu
 ſu geidz.

Hg koſno dieno regiu ir
 girdziu, kaipo didei nepilnai ir
 letai (nebilau ne ſuindrinkimu)
 aukſzaufighi/ ſchwentaghi/ ir
 palinxminantighi Sacramenta Chriſchta
 ſchwenta prieg Chriſchtina waſkelu warto/
 kurii daikru prieſtaſti wiens ſancze regiu/ iog
 tie kurie prieg Chriſchta ſtow/ nieka apie tas
 tai nepermana/ Ez tenai kalb ir dara. Regiſi
 todrelei man/ netiekai vſch naudinga daikta
 bet teipaig ir vſch reikmeninga/ idant wokifch
 fu lieſuwiu Chriſchtaſ butu ſprowawotas.
 Adalto ant wokifchta lieſuwia buda Chriſch
 tima perguldzian/ ir wokifchta Chriſchti
 pradeyau/ idant lumas ir tie kurie prieg to

5

ſtow

52
stow tū dangiaus wieroſp/ ir tīroſp nobaſ
niſteſp atweſti butu/ a idanti taipaięg Kun
gai kurie Chriſchtiy tū dangiaus dal klauſis
toyu pilnaſte pridūtu. Praſchau tada iſch
Chriſczoniſchtos wieriſteſ/ wiſſus tus ku
rie Chriſchtiy/ waikū kumomis ira ir prięg
tō ſtow/ idant ſchirdieſp detu ta kaſchtawna
darba/ ir dide pilnaſte kuri prięg Chriſchta
ſchwenta ira. Neſa tu girdi ſodžuſu tōs mal
dos. Kaipō ſu deiawimu ir pilnaſte Baſnieza
Chriſczoniſchku waikeli Chriſchtop neſch/
ir be wiſſokia abeioghima/ ſtiprais ſodzeis po
akimis Diewa paſſiſiņſt/ iog nūg welna apſe
ſtas ira/ ir waikas ghrięta/ ir ne malones/ ir
taipō prięg tam pilnai praſcha apie padeghi
ma/ ir Malones per Chriſchta ſchwenta
idant waikū Diewa paſtotu.

Todelet iſch dumok ſaw tai gerai/ iog ne
iūkingas daiktas ira prięsch welna kariau
ti/ idant nū waikela netiektai atwaritas butu
bet taipaięg/ idant toksai ſilings neprietelis
per wiſſa gi wata waikela. iop daugesni nepri
ſiplaſchitu alba nepriſiartintu.

Dalto dide reika ira/ idanti iſch wiſſos ſchir
dies ſtiprō wiero prięg tokio waikela ſtowa
tumbim/ nobaſnai vſch ana melſdamiſi/
idant ghy Ponas Diewas pagal tōs maldos/
netiekt

netiektai nūg macies czarta noretu gelbetti /
 bet taipaiieg ir pastiprint: noretu / idant priesch
 anz siwate ir prieg smertieskaranti ir issowe
 ti galetu. Ir tatau vsch tiesa laikau iog smones
 po apchrischtuma, dalto piktais pasto, iog taip
 letai prieg Chrikschta suyeis pawaitsczoya / ir
 neischtikros schirdies vsch anns meldesi.

Tatau taipaiieg nu atmint iog / prieg Chriksch-
 ta schwenta tie wirschytini daiktai / pla-
 kiansi ira / taip tatau esti dwesti ing weida /
 krišus kresiti alba pasenkli / Druska ing
 nasrus deti / Splaudalais ir purwais ausys
 ir panosius tepti / aleyumi krutis ir tarpupe-
 cziu tepty / krišma momeni tepti / baltais
 marschfineleis apwilkti / ir degancze siwate y
 rankas dūti / ir kas tiektai dabar to daugesni
 ira / kurie daiktai nūg smoniu priedūti ira
 dal graikschtu ma Chrikschta schwenta / be
 tū wissū taipaiieg gal buti sprowawotas
 Chrikschtas / ir netāsu daiktūsu tikras ira
 Chrikschtas / kuriū Czartas wengtu alba
 bioruse / ghis papeik dabar yū didesnius
 daiktus neng tie ira / Todelei reik cza dra-
 suma.

511

Bet cza

34
Bet cza ant tó dabolise/ idant tu tiskro
wiero tenai stowetumbei/ Szodzia Diewa
Klaustumbei/ ir pilnai drauge melstumbei/ si/
Nesa kada Plebonas kalb/ Melstemos/ ta da
tawe tenai graudin/ idant tu su yú melstum-
beis/ taipaiieg tur ió maldos šodzius drauge
su yú Diewop schirdiie biloti/ wissi kumai ir tie
kurie tenai stow.

Todelei tur Kunings tas Maldas/ per-
manitina/ nesteigdamasi biloti/ idant kumai
galeu girdeite ischmaniti/ taipaiieg kumai
wienodamu schirdiie sawa/ su kunigu melstiusi
ir waita reikas pilnai po akys Diewa neschtu
ir su wissu galimu vsch berneli priesch Czarta
pasistatitu/ ir draseis passiroditu nes toktai
welnu iúkas negal buti.

Todelei taipaiieg geras ir teisus daiktas/
ira/ idant newiens nedutu Chrišchiti waita
kelus girtiems ir nepabašniems Plebonams
ney taipaiieg ing kumus ymtu niekam nede-
ranczas šmones/ Bet ymtu gerus wiešlibus
patogus alba pabašnus Kunigus bey kumus
apie kurius šinoru/ ieng ghie ta daikta pilnai
it tikro Wiero daritu/ idant tas paschlowintas
Sacramentas czartui ant apiúka nebutu pa-
statitas/ ir Ponas Diewas tame nebutu
pagedins

pagadintas fursai tame bidzylus ir neischkal
betinus ir neischmierutus turtus alba skarbus
Malones sawa ant musu esti ischpiles/ iog
ghys pats wadin nauyu atgimimu/ ieng mes
nüg wissos tyrannistes czarta ir nüg ghriekas
Smerties ir Peklas walnais waitais fiwa
ta ir Tiewaineis wissokia lobia Diewa/ ir pa
ties Diewa waitais/ ir Christaus Broleis
pastotumbim.

Ach mieligghi Christezonis newartokiem
taip nepilnai tokie neischkalbetina dowas
na Aesa Christas ita musu wiens palinymi
noghi mas bei ieghimas wissimp Diewischi
kump lobiump. ir wissu schwentuyu draugis
stesp/ Top roczi k mums padeti Pone Diewe
Tiewe Danguiesis/ Amen.

Getassi graudenimas Kumams

DJeli prietelei/ Kiek dienos girdime isch
hodzia Diewa. irgi suprantam alba isch
tirem abeiei isch musu gyvenima bei nu
mirrimma/ Kaip mes nog Adama wissi ghrie
kosa prassidemesi ir schiu Swietan ussigemam
Bei su sawimi atsineschame isch musu pirmo

h iij

ia

ia usgimima schy noda ir pagedussi prigimima
 kurame mes nog Diewa atstiremesi ia nepre-
 teleis bei waitais rustybies tapome / kurais
 mes amšinaia butumbim turreie mirti bei pra-
 pulti iei mums per wiengimusighi sunu Die-
 wa Pona musu Jesu Christu pagalba nebutu
 stoussi. A kadgi nun ir schis pats kudikelis sa
 woye Naturate tokeis ghrekeis / ligei kaip ir
 mes taipoleg ir nodingai beistas bei isstrepens
 todelei ir amšinaia smerties bei propoluna sa-
 wa prigimima delei butu turreiens buti bei pas-
 siliktissi. Bet Diewas Tiewas pilns maloni-
 es bei mielaschirdingisties sawa sunu Christu
 wissiam Swietui ir taipo kudikelems kaip ir
 Sennemusiemis pasadeia bei atsiunte / kurs
 ir wissa swieta griekus neschoia ir taipo kudis-
 kelus kaip ir sennosofus nog wissakiu ghreku
 smerties bei amšinaia pastandinima ischgel-
 beia bei ischgane iei ghiems tiektai pagal ia in-
 statima per šodi bei Chrikschta tamp pridoda
 ma kurgi ir insaka ieg the iop butu prinescha
 mi ieib peršegnati taptu. Todelei graudennu
 ir meldeziu esch ius wissus kurie sche suffirin-
 ke este isch Chrikschianischkastes meiles bei
 wernibes / idant tikrai schirdiespi dietumbites
 ir pilnai apdumotumbite kokiame bidzame
 warge ir bedoie schis kudikis sawa prigimima
 delei

57
lei est effa / iog ir kudifin ghrieka rustabies te
nemalones / ir iog iam kuru budu negal pagel
bama buti / lisch iog per Chriſchte nog Diawa
nauei atginti / ir nog ia kudifia wietana delei
wieschpaties musu Jesaus Chriſtaus
tur prynts buti. Turrite todelei schia
kudifia delei Diewiep pilnai rupintissi / ir tan
pati Pouui Chriſtui pagal ia pattes instatyma
Chriſchte prineschti bei melſti idant malonen
prymtu ghien ia ghrekus numasgotu bei atlei
ſtu tiw onimi amſinuu danguyeghischku lo
biu paſintu ir taipoieg netiekrai nog matcies
welna kurram ghrekuu delei padots bei ya ka
ralyſteie apkalts ir ischgelbetu / betaig ir per
Dwase Schwentaie ſtprintu ieng neprietes
lui giwataie ir Smertiye prieschtaranti ir
chaie ischganitingap pergalleghinop ischlat
kamas galletu buti / Amen.

Wo schia graudenima Chriſchtes
tekalb.

Ischeit tu neczistoghi dwasse / ir duk wies
ta Dwassei schwentai.

Potam padarik kriſu ant faktos ir ant
krutu taipo kalbedams.

Imk ta Bentla kriſaus / schwentoya ant
tawa faktos / bei ant tawa krutu.

Melſte

Welokesome

WIssagalisis amsinasis Diewe Tiewe
 musu Wieschpaties Jesaus Christaus
 tawe asch meldzu ant to: U. tawa tar
 na kursai tawa schwenta Chrikschta dowana
 prascha bei tawa amsinoses malones/ per ta
 duchawzaghi atgimima geidz. Prieghimk
 ghy Pone kaipo kalbeyes essi/ praschiket ir im
 sit/ Eschkoet ir atrafit/ Tustentet/ bus yu ns
 attawert Dik nu yem todelei ta dowana kus
 rios prascha/ ir atwert wartus tam kursai
 tawesp tusten idant ghissai amsinaghi per
 segnoghima to dangueioia perima gautu ir
 apfadetaie karalissa tawa dowanos apturetu
 Per Jesu Christu Pona musu/ Amen.

Welokemose.

WIssagalisis amsinasis Diewe/ kursai
 per andra/ pagalei tawa aschtraghi su
 da/ netikintighi Swieta prasudei/ bei
 tikintighi Noe pati aschma/ pagalei tawa di
 dzoya sussimilima palaikei ir vskietusighi Pha
 raona/ su wissu io smoniu pulku Mariosu
 caudonusu pastandinau bei tawa smones
 Israel

Israel sausas per yas perwedei/ Schitu/ ta
 apmasgohima/ tawa schwenta ghi Christscha
 busenti pasenklinoyei/ bei per Christschima tas
 wa maloniausoiā Sunaus Jesaus Christaus
 Jordana ir wissus wandemis ant ischganitina
 goia patwana ir bagotoia apmasgoghima
 grieku paschwentei ir isfatei. Praschom nu
 mes tawe per tawa didighi sussimilima idant
 ant to A. malonei pawisdetumbel/ ir tikro wie
 ro dwassio ischganitumbel/ yeib per schita isch
 ganitingoye audra/ yeme paschandint ir prafu
 dit butu wiss/ kas yem nüg Adoma priegint
 ira/ ir ta ghissai patis padares esti. Bei idant
 ghys ischnewiernuin skaitlaus atskirtas butu
 schwentoie/ Archoye Christszoniu sausas su
 pakaiumi butu palaititas/ wissada karschtas
 Dwasseie schwentoie/ sinxmas wieroie/ tawa
 wardui slufitu/ Jeib su wissais tikinczeiseis
 tawa badeghimans/ amstnaghi siwas
 ta ingitu/ wertas butu/ per Jes
 su Christu Wiesch
 pati musu
 Amen.

Priesakau taw neczistoghi dwasse war
 dan Diewa Tiewa / ir Sunaust / ir Dwasses
 schwentoses / idant ischeitumbel ir atstotum
 bei

60
bei nūgi to U. tarna Wieschpatis musu Jes
saus Christians.

Klausitim Schwentoses Euangelias/kure para
sche S. Marbus. K. perstrime.

D atnesche waitelus Jesausp/ yeib yu
dassilitetu: Apaschtalai potam draude
neschanczūsius Bei kaip tatai Jesus isch/
wida apschota/ir tare yump. Leistet waite/
lus manesp eiti/ir nedraustit anus tokiu nesa
ira karalista dangaus. Ischtiesos asch yumus
sakau iog kursai tiektai dangaus karalistas
neprieymis kaipo waitelis tassai neieis ing ye/
ir apschabindams yus/bei rankas sawa vsch/
dedams ant anu/ Begnoia anus.

Kunigas potam esa teusdest ranka sawa ant gal/
wos waitela/ir klaupesti drauge su kumonis
tekalb/ Tiewe musu kuris essi
dangui etce.

Potam kelesi wesdams waiteli Chritschtop
taipo tekalb

Wieschpatis teapsaugd tawa lieghima ir
ischeghima/ nūg scho czesa ir it ambu amba/
AMEN,

Kunigas

61

Kunigas potam Klausbama kunus wictote
waitelas raipo tur kalbeti

V. Afsibadi welna:

Dicant: Afsibadu.

Je so wissu Darbur

Dicat Afsibadu.

Je wissos su ya draugistes?

Dicant: Afsibadu.

Klaust priegtam.

**Tiki ing Diewa Tiewa wissagalintighi
Dartoghi dangaus ir Bemis?**

Dicant: Tikin.

**Tiki ing Jesu Christu Sunu to wienatis
ghi Pona musu/ kurs prassideia nüg Dwas-
ses Schwentoses gime isch Marias Pannas
ezistos. Kenteia po Ponsku Pilotu/ nutribas
wotas/ numires ir pakastas/ etc.**

Dicant: Tikin.

**Tiki ing Dwasse Schwenta/ Schwenta
Christezonische bassnicze draugiste Schwent
Iij**

ruu

67

21
quiu/ Atleidima ghrieku/ Buna priekelima/ Je
amfina siwata:

Dicant: Tifin.

Klaust atpencz taipo

Nori buti apchrikschtitas. Dicant: Nory.

Potam Kunigas teim waikeli/ ir wandenimi lie
Dams po tris kartus taipo, te kalb.

Asch tawe chrikschtiju wardana Diewa
Tiewa/ ir Sunaus/ ir Dwasses schwentoses.

Potam kumas waikeli te tur prieg Chrikschta/ ir
Kunigas ant galwos skepeteli des
Dams taipo te kalb

Diewas amfinasis/ ir Tiewas musu
Wieschpaties Jესaus Christaus, kursai tawe
atgymde per wandeni ir schwentaie Dwasse/
Bei wissus tawa ghriekus atleida. Tassai tes
pastuprin tawe sawa, malone ant amfina si
wata/ Amen.

Pakaius, buk su tawimi.

Dicant: Amen.

Buude

63
Bunds inszegnoghi

ma kudikieluu Nammeie butosa diel
incupinioses suntibies yuu Chriisch
tituu.

WJeleghi Prietelei/ kudikelis schis/ kurs
mumy scheatneschts est ir delei ia incu-
pimosies suntibies nameie butosa ing
warda Diewa Tiewa/ Sunaus/ Bei Dwa-
sies Schwentosies Chriischtitas tapens.

Ant thagi ieng Schwentasisis/ brangu-
sisis Sacraments Chriischta nebutu niekis
pawerczamas/ nei wiel bodis Diewa prieg
ta wartotasis vß apioka laikomas/ tadghi
prieg tha prymtoia Chriischta tur passilikrissi
ir antru kartu nechriischtyamas. A kadangi
dabar Warda nieur/ tadgi. A turries wadi
namas buti (A kadangi tamme prymime
Chriischta pramintas yr. A. tadgi to wardu
ir wadinamas bus) todelei turtime ir noris
me mes scho. A. Kaip tikroiu sunaru Wiesch-
paties musu Jesaus Chriistans ir ya Schwen-
tosies basniczios passirupintissi. Klausitigi no
rime nuntarpoieg Schwentate Euangelye/
Euroie Wieschpats musu Jesus Chriistus ku-
dikelinu

64
dikeliuwissuiu mielaufei passirupinieng at
simintis galletumbim ka mes nog kudikelus
laikiti turrim.

Laiporascha S. Markus deschintame perstirime

Amys atnesche kudikelus Jesauspi/ idant
ans yos palitetu/ bet mo kintinei draude nesch-
anczosus. Ischgiwidens tai Jesus apsischako-
si ir tare iump: Veistite kudikelus manenspeit/
ir nedraustet ynu Niesanga tokiuu yr karalis-
ste Diewa. Isch tiesos sakauimus: kurs kara-
liste Diewa neprym Kaip kudikelis/ tas ne in-
eis ing ghe ir apsitabina ios bei rankas sawa-
ant ynu vßdeiens perßegnoia yos. Kometugi
isch dabbar perklansituyuu Godczinu wiesch-
paties musu Jesaus Christaus tikrai numaz-
nom ir sinom/ iog kudikis schis malonies Ka-
ralistospi prymtas yr/ tadgi norime melsti/
idant toi amsinopi ischganinopi/ twirtai isch-
laikamas galletu buti schiteipogi. tad nun mel-
stimesi

Wisgalisis Diewe ir Tiewe musu mielo-
ia Wieschpaties Jesaus Christaus kurs schi-
budiki per wandeni bei Dwase Schwentraie
antru kartu ghimdei/ ir ghiem ghriekas ia wis-
sus

45
sus atleid ens effi/ stiprintigi nun tawemalone
daucksint ghemip tawa S. Dwasse/ idant ant
kuna bei Duschies ischganitingai usanktu/ bei
navioie Deiwischkoie giwatoie kurospi tu nau
iei ghi gundens effi/ tarptu. Jrgi dok gim
ditoiems ya bei munus wissiems/ idant mes
tau pagal schi kudiki/ wiernai bei ischganitina
gai sluficumbim/ teib taipoieg per ta pati ic
mus wissus/ tawa Deiwischkassis Wards
wienat Schwentissi/ ic tawa Karaliste isch
platinama butu/ per Jesu Christu Pona musu
Amen.

Dakaius Bischpaties te effi
su tawimi ir su munis wis-
sais/ Amen.

Trumpas Klausimas

ir prieprowimas tu furie nor
priūmi schwentaghi Sacramenta
Altoraus. M. M.

TA Birmyaus priესiprowidams
prieg Diewa stala/ Binok iog negana ira
tiketi anoye dūnoye santi kuna Kristus/ ir
aname wine santi iō tikraghi kraughi Betaiga
didzans ir auksczans priewalu ira idant teip
tiketumbim/ iog taw ponas tawa Jesus Chri
stus anoye swieta stiee altoraus/ per sawa so
di/ linksmāi apšadeia/ idant iō kunas bei krau
ras schwentasis tikrai tawa butu: Ir vstie
sos taw padowanot butu tatai wis/ ka šodis
saweye tur tatai ira/ atleidimas tawa ghriekis
ir malonus bei sūssimilšasis diewas taw butu
padowanotas.

Ant antra/ idant aniems šodzems tikes
tumbēi/ ir stiprei schirdimi tawa dābotumbēi
ant anu šodzu kureis Ponas Jesus Chri
stus istate ir dawe schwentaghi Sacramenta
teipo kalbedams: Imkite walgikite tas est ma
na Kunas/ kursai vsch ins bus ischdūtas: Im
tite

10
X-X

Kite gerkite / tas est Kylikas nauyas Testamen-
tas mana krauieie / kursai vsch yus pralietas
bus ant atleidima ghrieku / ir tolesni kaip ira
paraschit / S. Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22.
1. Corint. 11.

Ant trecza / stipreitawa schirdimi binok /
tikek ir daboksi / iog anisu bodzusu wissoks
waisius / nauda ir stipribe gul ir ira / kurius
karschta wiera tawa schirdies tur saweye vsz
rakinti priimti ir palaikiti: Bei teiptu apturi
ghrieku atleidima / ir malone Diewa gauni.

Ant ketwirta / binok iog ta pati wiera / ku-
re tiki ing bodzus schwenta Testamenta / ira
tikras ir teisus prisiprowimas Diewa stalop
kada tawe ghriekai tawa slogin / ir malones
bei ghrieku atledjima noredams / kuna ir krau-
ghi Ponas Jესaus Christaus priimti geidi.

Sekasi klausimai ir Afsakimai.

Kofnas chriksczonis wiernasis kaltas ira
atsakiti klausenczem kodol schwenta sacramen-
ta altorgus priim ir io pageidz: Jeigi potam
neβina dal ko priim ir pageidz / tada begeresni
jra idant paluketu ik to czesa / ik kolei ischmoks /
βinos permanis bei tikos kodol priim. Bet sa-
wa gera geidima / ilgu czesu ir tingumu sawa
nessinoredams mokities netur trugdinti

K

nei

68
nei vßgesti/yei nenör sawa ghrietösu numtra
ti ir amßinari praßuti.

Pirmas Klausimas.

Satik man wiernas Chrißczonie/bau ti
krai tiki/ir kas tatai ira Sacramentas alba
swietastis altoraus?

Atsakimas.

Stiprei ir tikrai pagalei schwenta šodzia
tikiu/ iog swietastis altoraus ira teifusis ir ti
krasis kunas bei krauies Pona musu Jესaus
Christaus dūnoye ir wine su šodziu io schwen
tūyū mums chrißczonims walgiui ir gerti
nūg paties Christaus istatitas ir paliktas iug
atleidima musu ghrieku.

Antras Klausimas.

Satik priegtam toye swietastie. Ka tu tis
ki kō tu ischkai/ir kodel šnori priūmi?

Atsakimas

Tikiu anoye dūnoye ir aname wine santi
kuna bei kraughi pona musu Jესaus Chris
taus palikta ir istatia man ant tikros perzes
ties šenkla bei testamenta ing atleidima mana
ghrieku/ pastiprinima mana wieras ir ant
ischganima mana duschias bei kyna: Ir to
drinei

69
Drinei tös schwentoses swietasties altoraus
trofschtu ieschtan/ir su didzu geidulu ye noru
priimti:

Treczas Klausimas.

Sakit bodzus testamenta apie schwentaye
swietasti altoraus kureis weczere sawa istate
Ponas musu Jesus Kristus/ kaip tatai ira
paraschi S. Mat. 26. Mar. 14. Luc. 22. 1. Co. 11

Aisakimas.

Ponas musu Jesus Kristus schitoie naē
teie kuro tureia buti ischdūtas/ Eme dūna/ dea
kawaia/ laūze ir dawe pasiumtiems sawa ie
tare: Imkite/ walgikite/ Tas est mana kūnas/
kūrsai vsch ius bus ischdūtas. Tatai darikite
ant mana atminjma.

Schitū budu eme Kylika po weczeres/
dekawoia/ir dawe ghiemus bilodamas: Gers
kite isch tō wissi/ Tas est krauyes mana/ Na
uia Testamenta/ kūrsai vsch ius pralietas bus
ing atleidima ghrieku. Tatai darikite kaip daē
nai gersite/ ant mana atminjma.

Retwirtas Klausimas.

Sakit man kam tu ymita/ Genkly/ ar ne
gana taw tikeghima/ bei klausu bau ne isch pa
proczia/ prisakima/ ir raginima Popiešaus/
wiresnuyu/ alba nū/ Pona tawa priewerštas
nori priimti schwentaghi Sacramenta:

Asakimas.

Kuna ir kraughi Pona Jesus Christus
ymu ant passilima mana wieros: ne idant asch
wieroye abeyoczso/betaiga iog man Diemas
mana/ ir Ponasmana Jesus Christus/ ta Benz
kla prieg Bodza schwentoya isch didzoses sa
wa malones dawe ir palika/ bei todelei isch
pamoksla S. Luangelijs ta Sacramenta/
ne isch paprocza/ prisakima/ raginima kofio
Binogaus/bet walna/ alkstancze/ ir trokstant
cze schirdimi su stipra/wiera noru priinti/ ir
nenoru papekti.

Pentkas Klausimas.

Sakit man kaipo wartosi ta Sacramen
ta bau su gailiessiu ghrieku tawa ir su passiliep
schimu ghrieschnoya siwata tawa?

Asakimas.

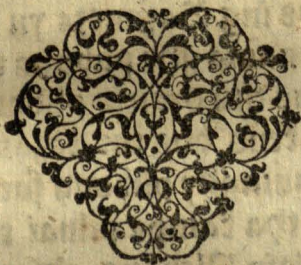
Gailiu ir dumiesi kaltas mana ghrieku/
ir ghrieschna mana siwata nebekenczu ir noriu
passiliepschiti ir chriksezonschka siwata westi
noredams/schwentame bodiie ir Sacramen
te ieschkau atleidima ghrieku mana/pastiprini
ma wieros mana: Bei todelei asch noru wal
giti dunoje kuna ir wine kraughi Pona Jesus
Christaus

Christians gerti trofschtu, ir id antemus so
dzems noru stiprei tiketi/kurius bodzus sawa
Apaschtalams dūdams ta sacramenta kalbe
ya: Toki linksmā sadeghima tikincze schir
dimi turim priimti. Bila nessa Christus
pentkame perskiri re S. Joniep

Mana tiemas dara

taipaieg ir

asch.

Introductio Pastoris.

Ing urieda inrodims
Plebona .

Rikszejianischku ir priwalingu daiktu
yr/ komet S. Powils 1. Cor. 14. prisaka
iog musump wis patagei laikama tur
buti/ idant inrodims Plebona ing ia urieda nie
tingai nebutu laikams, prowei kaip buuk mes
sak vrieda nieku aukscziausuf kiauhtu kerdzans
Vrieda butumbim laika: Turgi tam tad todiel
Biskups isch artimuiu Baszniczu du Plebonu
priskirti/ idant thie. ant kurios nedelios dienos
kad szmoniems ing Basznicze yu suffieitis so
dis dots bus/ nauia ghy plibona ing Basznicze
inwestu/ wiens thu dwieiu pliboniu/ kurrans
Biskups insakens bus tur kozani sakiti/ kur
ioi ans tan nauia ghy plibonaz surinkimui alba
Szmoniems tha kampa pilnai te usflecewoie
ir te primene kaip Plebona ghiems didei pris
walu est essz/ ir todeleigi te graudene klausiti
ya. Je taipoteggi ant tha testaita szmoniems
Biskupa instatima gromatas.

Potangi po kozanies Pleboniui nauias
muiem su kittais Plebonais pas Altaru passis
Klaupusem te gied szmonies wissos Praszikem
schwentaie Dwasse. Giesmegi isch giedoius
tad

tad ans Plebons kurs kozanii sakens est nau
iapop Plebonop schitaipo te kalbe:

Kunige N. N. Binnaï/ kaip tawe Die was
prissienczu budu/ per sawa priskirtaghy tarpa
alba taks tam pawadinens est idant tu ghient
schie basnicze bei masaghy pulkely ganitumbei
czistu tikru mokslu ya godzia/ ir tam patzam
be papiktinima gerra pawaisda praecitumbei/
isch lagi ir ans sudnoi dienoi sunku skaislu bei
kraughy pawargusiu Schirdziu isch ranka
tawa eschkos aschtru sudu. Apsymiesgi tad kai
pogi ir Ordinarwoghime sawa essi paszadeiens
bei ischkei po akimis Diewa ir Swieta issa
kens Vrieda sawa wernai pagal Diewa wale
ischpilditi taip ubagui kaip bagotamuiem prieg
sawa Bazniczies priskirtuiu Simoniu/ nako
ties bei dienos cziese/ ischdalighimu Sacra
mentu/ bei reikmingoiu palinksiminimu silwar
tingusomusoms sansziniems gara was bei ro
das buti/ a tatai Wis dariti/ kas Wiernamu
iem Uswaisdwi Christaus bei duschies pieme
nui pareitissi pagal Diewa godi.

Ant tha nauiasisis Plebons tur ischkei/
ischmanitinai bei czistais godzeis po akciu sa
woya Suffirinkima atsakiti: Schitokrai ans
noriis dariti/ ir tha po akciu Diewa annoi die
noi bei sawa pastuiczausame galle atsakiti.

Schitala

44
Schitaipogi te melde tas pats

Plebons po atimis wissia surintima

D Wisgalisis amfinasis Diewe/ kurs
schys. Vrieda pats instatens bei pa-
schwentenstawa mielame sunuie ir schy
N. N. pagal tawa Deiwischkie wale bei rho-
dz top pawadinens essi. Mes praschom tawe
isch dugna schirdies/ idant tawa S. Dwasse
dotumbel/ bei per ta pacze tawaghy Sody ing
ia nasrus indetumbel/ ieng ans tus linymai
kaip pareitissi kalbetu/ sawataipoiieg darbu
bei giwenimu nie wienam papiktinimu bet
wissiens ant yu duschies ischgamina gelban-
czu butu A surinkimui taipoiieg dot klausancze
ausi Schirdis klausitaiu paminkschtinik bei
atwerk/ idant anys tawa Szody milietu bei
prymtu/ tawa tarnagarbintu bei gelbetu idant
teipo tawa wards schwenstusi tawe karalistie
dauksintusi ir daramassis darbs dowanomis
nebutu essas. Take musu malda roczitumbel
wernasisis Diewe ischklausiti bei prymti tawa
mielame Sunuie musu mielausame Wirau
sibies Plibonuie Wirausibes pyemenye bei
Bistupe musu biednuuu duschiu. Amen

Antgi tha tur antrasis artimuiu pleboniu sod
czius Weczeries Christaus giedoti/ bei nauiamuiem
plebonui Sacramenta doti su paioprastoiu delka-
woghimu.

Paspalts

Waspalitas budas

Spawedies

W Sch obagas / pawargiesis kmo-
gus / passifistu / iog asch esmi
biednas didis grieschnikas / nesa asch
netiektai mana mielaghy Diewa tu-
limais ghriekais inartines esme / bet
taipaieg ghriekusu prassideies ir vß-
gimes. U jug ghrieschnamuiem nüg
Diewa per Christu atleidimas ghrie-
ku apßadetas ira / nenoru apie iô ge-
ribe abeioti / ir atfirandu ezonai ta-
wesp passistu tã macie kuri taw nüg
Diewa dũta ira / Ghriekus atleisti /
bey ghriekus nutwert. Praschau
noretumbei man tã wietô Diewa

R

nuda-

36
dali ti / kure asch taipo priimsiu / kaip
butu man pato Dievas apreischties
Noru potam mana giwato passigie-
rinci / ir nüg gbrieku saugotiesi. Ba-
dümiesi taipaię su tūing tawa du-
schiu rupesti / ir paklusnuma Bafni-
czias / Diewe padek mana silpnabei /
Amen.

Sekasi klausimai / ant kuru wissu /
kure Sacramentop nor eiti / asfa-
kima tur dūti.

I.

Po tieno atimis passihisti gbrischnas effas?
Asakimas.

Poakimis Diewa ir tawes iò Tarna.

II.

Kas tada ira Diewas.

Asakimas.

Ghys ira Diewas tiemas / Sunus ir
Dwassa schwenta.

Argi

III.

Argi trys Diwai iras
Asakimas.

Ne/ tiektai wienas Diemas/ wienoie
Deiwischtoie neperstirtoie butibe/ bei treiopas
personosa.

III I.

Iog tu passifisti ghrieschnu essas isch fur tatai
titrai sinai/ iog ghrieschnas essi?
Asakimas.

Isch deschimties prisakimu Diema iog asch
tu pacziū nepildzau.

V.

Kagi tu essi vssubies ghriekais tawar
Asakimas.

Amfinaie karczeie Smerti/ bei peklos ugni.

VI

Per sz nussitiki nūg ghrieku tawa walnas
pastosos?

Asakimas

Per tikioghima ing mana mielaghi Pona
bei gelbetoghi IESV CHXSTV.

VII.

Kurs ira tawa mielasis Ponas ir gelbetoghio
IEOVS CHXSTVS:

L ii

Asakimas

28
Atsakimas.

Ghissai ira tikrassis Dievas nūg Ties
wa ant amšu/ bei tikrassis smogus isch Ma-
rias Pannas vřgines.

VIII.

Nūg ko tawe Ponas Kristus atpirka?
Atsakimas.

Nūg wissu mana ghrieku/ nog smerties/
ir nūg macies welna.

IX.

Rūgi ghissai tawe atpirka?
Atsakimas:

Ne aukšu/ ne sidabru/ Bet sawa schwen-
tūiu brangūiu krauiū/ bei sawa nekaltu kens
teghimu ir smertimi.

X.

Ka nori schwentame Sacramente priįmti?
Atsakimas.

Dūno tikraghi kuna/ wine tikraghi krau-
je mana mieloia Pona ir atpirktoia Jesaus
Christaus.

XI.

Roki kuna / alba roki krauje?
Atsakimas.

79
Ta kunda/ kuri māna mielasis Ponās
Christus ant Krīšaus vß mane esti dawes/
bei ta kranie kuri aut schwentoia Krīšaus vß
mane pralieies esti.

XII.

Isch tō tatai finait
Asakimas

Isch Diawa Bōdzta/ness Christus mana
Ponas pats bila/ Imkite ir walgitite/ tas est
mana Kunas rurs vß yus bus ischdūtas. Im-
kite ir gerkite wissi ischtō/ tas esti Krauies ma-
nā kursai vß yus pralietas bus.

XIII.

Kodel tu nori schwentop Sacramentop citi/ alba
kz padesti tawz
Asakimas

Del atleidima mana ghrieku/ del passipa
rinima mana silpnoses wieros bei sa
Bines/ir del passigerinima su
pagalba Diawa mana
ghriekingola Siwa
ta Amen.

81

Kleiazhimus nefuriu Kadziu Ca- techis: teipo pataisit.

Dirmame praschime
Donischkate maldoie

Akie	Kandi/	Skaitit
15.	Ziewa	Ziewe

Mokfloie spawedawime.

3.	Ischpasi nima	Ischpasi nima
----	------------------	------------------

Idem

21.	Kiticiau	Keitciau
-----	----------	----------

Idem

25.	Pardawiu	Pardawiau
-----	----------	-----------

Maldaie rita Siegn:

10.	newisnas	newienas
-----	----------	----------

Idem

15.	nobasnita	nobasnist
-----	-----------	-----------

Regula apie Padone.

6.	Scelat	skelat
----	--------	--------

Regula Baikielemz.

Aileie	Kandi	Skaitit
2.	utk	utka

Regula tarn: tarnait:

4.	Christ:	Christui
----	---------	----------

Regula wifs: draugen:

3.	Rom:	pridek.
		13.

Wenczawogh: knigel:

55.	kunischas	kunischkas
-----	-----------	------------

Das Altoriu Jaunif:

5.	Schonkau li.	Schonkau/ li.
----	-----------------	------------------

S Zei Ka- drauzius
raasi. | patjai
pataisit.

S O L I   D E O
S I T   G L O R I A .

